

**Cofnodion Cyfarfod y
PWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU ADNODDAU CORFFORAETHOL a
gynhaliwyd o bell drwy fideo-gynadledda ddydd Mercher, 25
Tachwedd 2020**

YN BRESENNOL: Y Cynghorydd Keith Evans (Cadeirydd), y Cynghorwyr John Adams-Lewis, Bryan Davies, Ceredig Davies, Peter Davies MBE, Ifan Davies, Endaf Edwards, Elizabeth Evans, Lyndon Lloyd MBE, Dai Mason, Dan Potter, Rowland Rees-Evans, Lynford Thomas, Wyn Thomas ac Ivor Williams

Hefyd yn bresennol: Y Cynghorwyr Rhodri Evans, Gareth Lloyd a Ray Quant MBE (Aelodau Cabinet)

Swyddogion a oedd yn bresennol: Ms Marie-Neige Hadfield - Rheolwr Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth, Mrs Diana Davies - Rheolwr Corfforaethol – Partneriaethau a Pherfformiad, Mr Alun Williams - Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Polisi a Pherfformiad, Mrs Caroline Lewis - Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Pobl a Threfniadaeth, Ms Debbie Ayriss - Rheolwr Dysgu a Datblygu, Mrs Ann Ireland - Rheolwr Corfforaethol - Refeniw ac Asesiadau Ariannol, Mr Arwyn Morris - Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Cyswllt Cwsmeriaid, Mrs Joy Lake - Rheolwr Corfforaethol - CLIC, TGCh a Gwasanaethau Cwsmeriaid, Miss Anna Gawthorpe - Rheolwr Gwasanaethau Cwsmeriaid, Mr Alan Morris - Rheolwr Corfforaethol - TGCh, Mr Arwyn Davies - Rheolwr Corfforaethol - Twf a Menter, Mr David Owen - Swyddog Datblygu Digidol, Mrs Dwynwen Jones, Swyddog Trosolwg a Chraffu a Mrs Dana Jones, Swyddog y Gwasanaethau Democrataidd a Safonau

Swyddogion eraill a oedd yn bresennol – Mr Peter Williams (Llywodraeth Cymru)

(10:00am-12:40pm)

1 Ymddiheuriadau

Cafwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorydd Gareth Davies ynghyd â Mr Alun Williams, Ms Nia Jones a Mrs Lisa Evans am nad oeddent yn gallu mynychu'r cyfarfod.

2 Datgelu Buddiannau Personol a Buddiannau sy'n Rhagfarnu

Datgelodd y Cynghorwyr John Adams-Lewis, Bryan Davies, Ifan Davies, Dan Potter a Rowland Rees-Evans fuddiant personol a buddiant sy'n rhagfarnu ym Mhapur C - Fframwaith Polisi Ardrethi Annomestig Drafft ar gyfer Rhyddhad Ardrethi Gorfodol, Dewisol a Chaledi.

Datgelodd y Cynghorydd Ceredig Davies fuddiant personol ym Mhapur C - Fframwaith Polisi Ardrethi Annomestig Drafft ar gyfer Rhyddhad Ardrethi Gorfodol, Dewisol a Chaledi.

3 Adroddiad Blynyddol am Ganmoliaeth, Cwynion a Cheisiadau Rhyddid Gwybodaeth – 2019/2020

Ystyriwyd Adroddiad y Rheolwr Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth ar yr Adroddiad Blynyddol am Ganmoliaeth, Cwynion a Cheisiadau Rhyddid Gwybodaeth 2019/2020. Cyflwynwyd yr adroddiad er mwyn i'r Pwyllgor gael trosolwg cynhwysfawr o'r ganmoliaeth, y cwynion a'r ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth a dderbyniodd yr Awdurdod yn y flwyddyn ariannol flaenorol. Mae'r adroddiad hwn hefyd yn darparu gwybodaeth am gwynion a gafodd eu cyfeirio at Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn ystod y cyfnod hwn.

Yn dilyn cwestiynau o'r llawr, CYTUNWYD i wneud y canlynol:-

- (i) nodi cynnwys yr adroddiad hwn cyn iddo gael ei gyflwyno yng nghyfarfod y Cyngor ar 10 Rhagfyr 2020; a
- (ii) llongyfarch y gwasanaeth ar y gwaith y mae'n ei gyflawni

4 Rhaglen Datblygu Gweithlu Gofal Cymdeithasol Cymru (RhDGGCC)

Ystyriwyd Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Pobl a Threfniadaeth a roddai'r wybodaeth ddiweddaraf i Aelodau ynghylch Rhaglen Datblygu Gweithlu Gofal Cymdeithasol Cymru (RhDGGCC).

Dywedwyd i bob hyfforddiant wyneb yn wyneb gael ei atal ym mis Mawrth 2020 oherwydd Covid. Yn dilyn hynny, gofynnwyd am sêl bendith y Grŵp Rheoli Aur i gyflwyno'r hyfforddiant codi a chario wyneb yn wyneb sy'n angenrheidiol ar gyfer gweithwyr cymdeithasol y rheng flaen ac sydd bellach yn cael ei gyflwyno'n unol â holl gyfyngiadau a chanllawiau Covid.

Er mwyn cefnogi gweithwyr rheng flaen mewnol ac allanol a gweithwyr sydd wedi'u hadleoli, datblygwyd nifer o raglenni e-ddysgu, gan gynnwys 'Cyflwyniad i Ofal Cymdeithasol a Gofal Personol' ac 'Atal a Rheoli Heintiau'. Roedd y tîm dysgu a datblygu wedi derbyn adborth cadarnhaol gan ddarparwyr mewnol ac allanol fel ei gilydd o ran y gefnogaeth a ddarparwyd gan Gyngor Ceredigion i'r sector yn ystod y cyfnod hwn.

Addaswyd pob hyfforddiant arall ar gyfer ei gyflwyno ar-lein ac fe'i cyflwynir naill ai gan hyfforddwyr mewnol y tîm dysgu a datblygu neu gan ddarparwyr wedi'u comisiynu. Mae'r ffaith ei fod yn cael ei gyflwyno ar-lein wedi peri bod yr hyfforddiant yn fwy hygyrch, gyda nifer cynyddol o bobl ar draws y sector yn mynychu digwyddiadau neu'n cwblhau rhaglenni e-ddysgu. Nodwyd y byddai'r profiad a'r gwersi a ddeilliai o'r cyfnod hwn yn cyfrannu at y modd y cyflwynir cyfleoedd dysgu a datblygu yn y dyfodol ac at y fethodoleg a ddefnyddir. Ar hyn o bryd mae'r tîm dysgu a datblygu yn bwriadu cynnal hyfforddiant ar-lein tan fis Ebrill 2021 pan adolygir y sefyllfa, gan roi ystyriaeth i gyfyngiadau a chanllawiau Covid.

Yn dilyn cwestiynau o'r llawr, CYTUNWYD i nodi'r sefyllfa bresennol ac i ddiolch i'r Tîm Dysgu a Datblygu am y gwaith a wnaethpwyd parthed y rhaglen hon.

5 Fframwaith Polisi Ardrethi Annomestig Drafft ar gyfer Rhyddhad Ardrethi Gorfodol, Dewisol a Chaledi

Ystyriwyd y Polisi Ardrethi Annomestig Drafft ar gyfer Rhyddhad Ardrethi Gorfodol, Dewisol a Chaledi. Roedd yr adroddiad wedi'i gyflwyno, gan fod angen adolygu a diweddarau'r polisi presennol. Roedd hyn er mwyn sicrhau bod y polisi wedi'i ddiweddarau yn unol â gofynion Swyddfa Archwilio Cymru Rheswm arall dros wneud hyn oedd er mwyn i Aelodau, Swyddogion a Thalwyr Ardrethi Busnes fod â'r fframwaith deddfwriaethol a'r meini prawf cymhwyster sydd i'w diwallu yng Ngheredigion wrth ddyfarnu Rhyddhad Ardrethi Gorfodol, Dewisol a Chaledi.

Yn dilyn trafodaeth, CYTUNWYD i argymhell bod y Fframwaith Polisi Ardrethi Annomestig Drafft ar gyfer Rhyddhad Ardrethi Gorfodol, Dewisol a Chaledi yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet er cymeradwyaeth.

6 Effaith Covid-19 ar y Gwasanaeth TGCh a'r Gwasanaeth Cwsmeriaid

Ystyriwyd Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Cyswllt Cwsmeriaid sy'n trafod Effaith Covid-19 ar y Gwasanaeth TGCh a'r Gwasanaeth Cwsmeriaid. Cyflwynwyd manylion eu holl waith er 23 Mawrth 2020 pan gynhaliwyd gwasanaeth llawn gan y Gwasanaeth TGCh a'r Gwasanaeth Cwsmeriaid, gyda'r rhan fwyaf o staff yn gweithio gartref.

Yn dilyn cwestiynau o'r llawr, CYTUNWYD i dderbyn yr adroddiad er gwybodaeth ac i ddiolch i'r gwasanaeth ac i'r holl staff am addasu i ffordd newydd o weithio yn ystod y cyfnod hwn.

7 Cysylltedd Digidol

Ystyriwyd yr adroddiad ar Gysylltedd Digidol. Cyflwynwyd yr adroddiad er mwyn cyflwyno trosolwg o'r mentrau a'r prosiectau y mae Cyngor Sir Ceredigion yn gweithio arnynt ar hyn o bryd i gynnal lefelau'r cysylltedd digidol ledled y Sir. Aeth y swyddog yn ei flaen gan roi cyflwyniad PwerBwynt ar gynnwys yr adroddiad ac amlinellwyd yr wybodaeth ganlynol:-

- Cyd-destun y Gwaith
- Y Cysylltedd ar hyn o bryd
- Amcanion
- Y Gweithgarwch Cyfredol
- Cysylltedd Ffeibr i'r Adeiladau
- Rhwydwaith Ardal Eang Amrediad Hir (LoRaWan)
- Graeanu yn y Gaeaf
- Dangosfwrdd LoRaWAN

Rhoddodd Mr Peter Williams, Llywodraeth Cymru, hefyd yr wybodaeth ddiweddaraf am eu hymwneud hwy o ran Cysylltedd Digidol.

Yn dilyn cwestiynau o'r llawr, CYTUNWYD i nodi'r sefyllfa bresennol ac i ddiolch i'r holl swyddogion sy'n ymwneud â'r mentrau a'r prosiectau digidol yng Ngheredigion.

8 Cadarnhau Cofnodion Cyfarfodydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol a gynhaliwyd ar 13 Chwefror 2020, 26 Chwefror 2020 a 16 Mawrth 2020

CYTUNWYD i gadarnhau bod cofnodion y cyfarfodydd a gynhaliwyd ar 13 Chwefror 2020, 26 Chwefror 2020 a 16 Mawrth 2020 yn rhai cywir.

9 Blaenraglen Waith Ddrafft y Pwyllgor 2020/21

CYTUNWYD i nodi Blaenraglen Waith Ddrafft 2020/21 y Pwyllgor fel y'i cyflwynwyd, gan fod yn ddibynnol ar y canlynol:

- (i) Efallai y bydd darparwyr ffonau symudol allanol yn mynychu cyfarfod nesaf y pwyllgor;
- (ii) Yr wybodaeth ddiweddaraf am Ffermydd y Sir, a oedd eisoes ar y Flaenraglen Waith;
- (iii) Mae dyddiadau cyfarfodydd nesaf y pwyllgor eto i'w cadarnhau;
- (vi) Mae cyfarfod i'w gynnal gyda chadeiryddion y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu eraill ynghyd â Swyddogion, i drafod y Flaenraglen Waith.

Cadarnhawyd yng Nghyfarfod y Pwyllgor a gynhaliwyd ar

Cadeirydd:-_____

Dyddiad:-_____

**Cofnodion cyfarfod y PWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU ADNODDAU
CORFFORAETHOL a gynhaliwyd o bell trwy fideo gynadledda ar
ddydd Gwener, 19 Chwefror 2021**

Yn bresennol: Y Cynghorydd Keith Evans (Cadeirydd), y Cynghorwyr Ivor Williams, Peter Davies MBE, Bryan Davies, Ceredig Davies, Gareth Davies, Endaf Edwards, Ifan Davies, Dai Mason, Elizabeth Evans, John Adams-Lewis, Matthew Woolfall-Jones, Rowland Rees-Evans, Lynford Thomas, Lyndon Lloyd MBE, Wyn Thomas.

Hefyd yn Bresennol: Y Cynghorydd Ellen ap Gwynn (Arweinydd y Cyngor), y Cynghorwyr Catrin Miles, Dafydd Edwards, Rhodri Evans, Catherine Hughes, Gareth Lloyd, Ray Quant MBE, Alun Williams (Aelodau o'r Cabinet), y Cynghorwyr John Roberts ac Euros Davies (Unigolion nad ydynt yn Aelodau'r Pwyllgor).

Swyddogion yn bresennol: Eifion Evans, (Prif Weithredwr); Barry Rees, (Cyfarwyddwr Corfforaethol); Stephen Johnson, (Swyddog Arweiniol Corfforaethol Cyllid a Chaffael); Duncan Hall, (Rheolwr Corfforaethol Cyllid a Chyfrifon Gwasanaethau); Justin Davies, (Rheolwr Corfforaethol, Cyllid Craidd); Lowri Edwards, (Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Gwasanaethau Democritaidd); Arwyn Morris, (Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Cyswllt Cwsmeriaid); Caroline Lewis, (Cyfarwyddwr Corfforaethol); Geraint Edwards, (Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Pobl a Threfniadaeth); Elin Prysor, (Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Cyfreithiol a Llywodraethu); Alun Williams, (Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Polisi a Pherfformiad); Russell Hughes-Pickering, (Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Economi ac Adfywio); George Ryley, (Rheolwr Corfforaethol, Caffael a Thaliadau); Dwynwen Jones, (Swyddog Trosolwg a Chraffu); Nia Jones, (Rheolwr Corfforaethol, Gwasanaethau Democritaidd).

(13:30pm – 15:45pm)

1 Ymddiheuriadau

Ymddiheurodd y Cynghorydd Dan Potter am na allai fynychu'r cyfarfod.

2 Datgelu Buddiant Personol / Buddiant sy'n Rhagfarnu

Ni ddatgelwyd dim buddiant personol / buddiant sy'n rhagfarnu.

3 Ystyried y Gyllideb ddrafft sy'n cael ei hargymell gan y Cabinet ar gyfer 2021/2022 sy'n berthnasol i'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol

Amlinellodd y Cynghorydd Keith Evans, Cadeirydd y Pwyllgor, drefniadaeth y cyfarfod a chroesawodd Arweinydd y Cyngor, y Cynghorydd Ellen ap Gwynn, Aelodau o'r Cabinet a Swyddogion i'r cyfarfod.

Cyflwynodd y Cynghorydd Ellen ap Gwynn, Arweinydd y Cyngor, adroddiad y gyllideb yn amlinellu'r sefyllfa ar hyn o bryd. Eglurodd y Cynghorydd ap Gwynn nad oes disgwyl Setliad Terfynol Refeniw a Chyfalaf Llywodraeth Leol tan 2il Mawrth, 2021. Felly bydd angen adlewyrchu ac addasu unrhyw newidiadau i'r setliad dros dro.

Cymeradwywyd adroddiad pennu sylfaen Treth y Cyngor gan y Cabinet ar 1af Rhagfyr 2020 a dychwelwyd y manylion i Lywodraeth Cymru i fwydo i gyfrifiadau'r setliad. Dywedodd y Cynghorydd ap Gwynn fod cyfanswm y setliad refeniw, a elwir

y Cyllid Allanol Cyfun, a ddyrannwyd i Geredigion ar gyfer 2021/22 yn £109,658k o'i gymharu â 2020/21 £107,646k yn gynydd 2%, sef y cynnydd isaf yng Nghymru. Mae Cymru gyfan wedi gweld cynnydd 3.8% ar gyfartaledd.

Mae'r gwaith asesu manwl, a wnaed i adnabod y pwysau anochel o ran costau sy'n wynebu'r Gwasanaethau, wedi'i gwblhau, gan adnabod gwir gyfanswm £6.9m, a grynhoir ym Mhapur B papurau'r agenda. Mae'r pwysau mwyaf arwyddocaol o ran costau yn ymwneud â Phorth Cynnal (£2.5m) a Phorth Gofal (£1.1m). Mae cyllidebau sy'n gysylltiedig â Gofal Cymdeithasol yn parhau i ddod o dan straen sylweddol, fel yr adlewyrchir yn sefyllfa ariannol y flwyddyn gyfredol a'r flwyddyn flaenorol. Mae darpariaeth ar gyfer chwyddiant cyflog (1% ynghyd â £250 ychwanegol ar gyfer staff sy'n ennill llai na £24k y flwyddyn) hefyd yn ffactor arwyddocaol ar £2.2m, er ar hyn o bryd nid oes cytundeb ffurfiol eto ar ddyfarniadau cyflog 2021/22.

Dywedodd y Cyngorydd ap Gwynn hefyd wrth y Pwyllgor y dywedwyd y llynedd nad oedd yn glir a fyddai'r gwariant uwch ar hyn o bryd ar Ofal Cymdeithasol yn gostwng i lefel yn agosach at 2 flynedd yn ôl neu bryd y byddai. Mae strwythur "gydol oed" newydd o ran cyflenwi gwasanaethau Porth Ceredigion yn dal yn ei fabandod ac yn parhau i gael ei weithredu a'i ddatblygu a bydd angen asesu effaith hyn yn llawn maes o law. Oherwydd y pandemig mae'r gwaith hwn, yn naturiol, wedi gweld cynnydd arafach na'r hyn a gynlluniwyd oherwydd yr angen i flaenoriaethu'r gwaith hanfodol o gyflenwi gwasanaethau. Felly nid yw swm £1.35m y benthyciad dros dro, a ddarparwyd yng nghyllideb sylfaen 2020/21, wedi gallu cael ei gynllunio i'w ad-dalu ac felly bydd yn parhau yn y gyllideb sylfaen. Rhagwelir y bydd yr effaith ariannol sy'n deillio o bandemig Covid-19 ar gyfer y flwyddyn gyfredol yn arwain at gost ychwanegol i'r Cyngor. Rhagwelir y bydd hyn yn £1.6m ar hyn o bryd (er y gallai'r sefyllfa derfynol fod yn is o hyd, neu'n uwch na'r amcangyfrif hwn).

Eglurodd yr Arweinydd hefyd fod cynnydd 3.5% yn Nhreth y Cyngor yn codi £1.5m gros, sy'n cyfateb i £1.3m net, ar ôl darparu ar gyfer y gofynion ychwanegol a roddir ar Gynllun Gostyngiadau Treth y Cyngor. Mae polisi Adennill Incwm a Chostau'r Cyngor yn sicrhau bod gwasanaethau'n parhau i adennill eu costau chwyddiant sy'n berthnasol i wasanaethau y gellir codi tâl amdanynt gan ddefnyddwyr gwasanaethau, er mai'r broblem gyfredol yn y tymor agos yw sicrhau bod ffrydiau incwm yn cael eu hadennill i lefelau cyn Covid-19.

Diolchodd y Cadeirydd i'r Arweinydd am gyflwyno'r adroddiad a chroesawodd gwestiynau gan yr Aelodau.

Nid oedd dim cwestiynau ac felly cytunodd yr Aelodau i dderbyn yr adroddiad fel y'i cyflwynwyd.

Yna cyflwynodd Aelod perthnasol y Cabinet y wybodaeth sy'n berthnasol i'w Faes Gwasanaeth (a ddangosir yn Atodiad B papurau'r agenda). Yna cafodd yr aelodau gyfle i ofyn cwestiynau a atebwyd yn eu tro gan Swyddogion.

Ystyriodd Aelodau'r Pwyllgor gyllidebau'r gwasanaethau ar gyfer y meysydd gwasanaeth hynny sydd o fewn cylch gwaith y Pwyllgor, sef:

Cyswllt Cwsmeriaid - £57k
Gwasanaethau Democrataidd - £31k
Economi ac Adfywio - £34k

Cyllid a Chaffael - £51k
Cyfreithiol a Llywodraethu - £15k
Gwasanaeth Pobl a Threfniadaeth - £21k
Polisi, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd - £10.5k

Yn ystod trafodaethau, codwyd y pwyntiau canlynol:

- Cododd rhai Aelodau bryder gyda chynnig i adolygu gwasanaeth casglu arian parod mewn Swyddfeydd Arian Parod ar gyfer gwasanaethau'r Cyngor. Mae llawer o drigolion Ceredigion yn defnyddio arian parod yn unig ac nid oes ganddynt ddim modd arall o dalu. Mewn ymateb, cadarnhawyd nad oes gan yr Awdurdod ddim bwriad i derfynu'r defnydd o daliadau arian parod yn y Swyddfeydd hynny;
- Mewn ymateb i gwestiwn ynghylch arbedion costau teithio, cadarnhawyd bod hyn yn ymwneud â Swyddogion Gwasanaethau Democrataidd yn unig;
- Gofynnodd Aelod a oedd arian wedi'i ddyrannu yn y gyllideb ar gyfer y pwysau posibl o ran costau yn y dyfodol ar gyfer ailosod storfeydd slyri yn Ffermydd Sirol yr Awdurdod. Cadarnhawyd bod Gweinidogion yn dadlau a fydd y rheolau Parth Perygl Nitradau yn berthnasol ai peidio yn y Senedd ar 3rd Mawrth 2021. Cytunwyd y dylai pawb gofio hyn;
- Codwyd pryder ynghylch y cynnydd yn nifer yr hawlwyd ar gyfer Cynllun Cymorth Treth y Cyngor oherwydd Covid-19. Cadarnhawyd bod cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi ar gael i ariannu pwysau un tro pe bai hyn yn wir. Cadarnhawyd hefyd bod cyfradd casglu'r Awdurdod yn dda ar hyn o bryd. Dywedodd yr Arweinydd wrth Aelodau'r Pwyllgor bod y mater hwn yn cael ei godi a'i drafod yn rheolaidd yng nghyfarfodydd Arweinwyr Cymru Gyfan a bod y neges yn cael ei chyfleu i Lywodraeth Cymru bod angen mwy o arian i gefnogi trigolion trwy'r hinsawdd sydd ohoni;
- Amlinellodd cynnig Polisi, Perfformiad y gyllideb ddau opsiwn i'r Pwyllgor eu hystyried fel a ganlyn:
 1. Lleihau ein cyllideb argyfyngau sifil posibl; neu;
 2. Lleihau'r gyllideb cymorth polisi.

Bydd y ddau opsiwn yn gofyn am golli 0.2 cyfwerth ag amser llawn gan y naill dîm neu'r llall. Yn dilyn ystyriaeth, nid oedd yr Aelodau'n ffafrio un opsiwn dros y llall.

Diolchodd y Cadeirydd i Aelodau'r Cabinet am gyflwyno'r adroddiad mewn modd cryno a chlir.

Yna cyflwynodd Aelod perthnasol y Cabinet y Ffioedd a Chostau arfaethedig fel yr amlinellir ym Mhapur C, Atodiad 1 papurau'r agenda, (tudalennau 45-51 o 51).

Yn ystod y drafodaeth, nodwyd y canlynol:

- Cyfeiriodd Aelod o'r Pwyllgor at dudalen 51, ffi am newid enw tŷ, gan nodi y byddai'n fuddiol i'r Pwyllgor gael gwybodaeth ystadegol mewn perthynas â nifer y ceisiadau a gafwyd yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Cadarnhaodd Swyddog mai newid enw tŷ o'r Saesneg i'r Gymraeg yw mwyaf y ceisiadau a geir. Cadarnhaodd yr Arweinydd fod hyn yn aml yn cael ei drafod yn y Pwyllgor Iaith a phan geir cais i newid enw tŷ o'r Gymraeg i'r Saesneg, anfonir llythyr at y meddianwyr yn rhoi gwybodaeth yn ymwneud â hanes ei enw tŷ Cymraeg cyfredol. Yn y rhan fwyaf o achosion, mae'r meddianwyr wedi tynnu'r cais i newid yr enw yn ôl. Dywedodd yr Arweinydd wrth Aelodau'r Pwyllgor fod hyn wedi'i gydnabod a'i grybwyll mewn cyfarfod diweddar o'r Senedd. Roedd yr aelodau'n falch a gwnaethant longyfarch yr Arweinydd a'r Swyddogion am y cyflawniad hwn.

Diolchodd y Cadeirydd i'r Arweinydd, Aelodau'r Cabinet a Swyddogion am wybodaeth a gafwyd yn y cyfarfod, a gofynnodd i Aelodau'r Pwyllgor bleidleisio yn eu tro os ydynt yn derbyn, yn erbyn neu'n ymatal rhag yr argymhellion a ganlyn:

1. Ystyried y Gyllideb, pwysau o ran costau a chynigion ar gyfer lleihau costau/arbedion i'r gyllideb sy'n berthnasol ac yn angenrheidiol ar gyfer 2021/22;
2. Ystyried y Ffioedd a chostau perthnasol a gynigir ar gyfer 2021/22;
3. Ystyried y cynlluniau Cyfalaf perthnasol yn y Rhaglen Gyfalaf arfaethedig; a;
4. Rhoi unrhyw adborth priodol arall sy'n gysylltiedig â'r Gyllideb Ddrafft i'r Cabinet.

Cyflwynodd Aelod o'r Pwyllgor argymhelliad i'r Cabinet a eiliwyd ac y cytunwyd arno gan Aelodau'r Pwyllgor fel a ganlyn:

- Mae Aelodau'r Pwyllgor yn argymhell bod Arweinydd y Cyngor a'r Cabinet yn adolygu eu penderfyniad ar y sail y byddai unrhyw ddiwygiadau i'r Grant Cynnal Refeniw dros dro yn cael eu hamsugno gan Gyllideb Refeniw Gorfforaethol y Grŵp Arweiniol; ac;
- Mae Aelodau'r Pwyllgor yn argymhell bod Arweinydd y Cyngor a'r Cabinet yn rhoi ystyriaeth bellach i ddyraniad unrhyw gynnydd posibl yn y Grant Cynnal Refeniw.

ARGYMHELLIAD:

Yn dilyn ystyriaeth, cytunodd yr Aelodau i argymhell bod y Cabinet yn:

1. **CYMERADWYO**'r Gyllideb, Pwysau o ran costau a chynigion ar gyfer lleihau costau/arbedion i'r gyllideb sy'n berthnasol ac yn angenrheidiol ar gyfer 2021/22;
2. **CYMERADWYO**'r Ffioedd a chostau perthnasol a gynigir ar gyfer 2021/22; a
3. **CYMERADWYO**'r cynlluniau Cyfalaf perthnasol yn y Rhaglen Gyfalaf arfaethedig.

Yn amodol ar ystyried y canlynol:

- Mae Aelodau'r Pwyllgor yn argymhell bod Arweinydd y Cyngor a'r Cabinet yn adolygu eu penderfyniad:
 - I. (Cabinet 2/2/21 C132 yn ymwneud ag Argymhelliad (v), ac
 - II. Argymhelliad (e) a gynhwysir yn yr adroddiad ar gyllideb ddrafft 2021/22 (Papur A) (tudalen 11)
 ar y sail y byddai unrhyw ddiwygiadau i'r Grant Cynnal Refeniw dros dro yn cael eu hamsugno gan Gyllideb Refeniw Gorfforaethol y Grŵp Arweiniol; ac;
- Mae Aelodau'r Pwyllgor yn argymhell bod Arweinydd y Cyngor a'r Cabinet yn rhoi ystyriaeth bellach i ddyraniad unrhyw gynnydd posibl yn y Grant Cynnal Refeniw.

Diolchodd y Cadeirydd i Arweinydd y Cyngor, Aelodau'r Cabinet a Swyddogion am baratoi adroddiadau a chyflwyno'r wybodaeth yn y cyfarfod. Diolchodd y Cadeirydd hefyd i'r Swyddog Trosolwg a Chraffu a'r Tîm Gwasanaethau Democrataidd am eu cefnogaeth cyn ac yn ystod y cyfarfod.

Dymunodd y Cadeirydd yn dda i bawb a daeth â'r cyfarfod i ben.

Cadarnhawyd yng Nghyfarfod y Pwyllgor a gynhaliwyd ar xxxxxx

Cadeirydd:-_____

Dyddiad:-_____

**Cofnodion Cyfarfod Arbennig y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau
Corfforaethol a gynhaliwyd o bell trwy fideo-gynadledda ddydd Iau, 18^{fed}
Mawrth 2021**

Yn bresennol: Y Cyngorwyr John Adams-Lewis, Bryan Davies, Ceredig Davies, Gareth Davies, Peter Davies, Elizabeth Evans, Keith Evans, Lyndon Lloyd MBE, Dai Mason, Dan Potter, Rowland Rees-Evans, Lynford Thomas, Wyn Thomas, Ivor Williams a Matthew Woolfall-Jones

1.20pm – 1.25pm

- 1 **Ymddiheuriadau**
Ymddiheurodd y Cyngorwyr Ifan Davies ac Endaf Edwards am na allent fynychu'r cyfarfod.
- 2 **Datgelu Buddiannau Personol / Buddiannau sy'n Rhagfarnu (gan gynnwys datganiadau Chwipio)**
Ni ddatgelwyd dim buddiannau personol / buddiannau sy'n rhagfarnu.
- 3 **Ethol Cadeirydd y Pwyllgor ar gyfer blwyddyn fwrdeistrefol 2021/22, gan ddod i rym ar 15^{fed} Mai 2021**
Fe'i cynigiwyd gan y Cynghorydd Keith Evans a'i eilio gan y Cynghorydd Dan Potter a **PHENDERFYNWYD** yn unfrydol y dylid ethol y Cynghorydd Ivor Williams yn Gadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol ar gyfer blwyddyn fwrdeistrefol 2021/22.
- 4 **Ethol Is-gadeirydd y Pwyllgor ar gyfer blwyddyn fwrdeistrefol 2021/22, gan ddod i rym ar 15^{fed} Mai 2021**
Fe'i cynigiwyd gan y Cynghorydd Keith Evans a'i eilio gan y Cynghorydd Ivor Williams a **PHENDERFYNWYD** yn unfrydol y dylid ethol y Cynghorydd Dan Potter yn Is-gadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol ar gyfer blwyddyn fwrdeistrefol 2021/22.

Cadarnhawyd yng nghyfarfod y Pwyllgor a gynhaliwyd ar xxxx 2021

Cadeirydd:

**Cofnodion cyfarfod o'r PWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU ADNODDAU
CORFFORAETHOL a gynhaliwyd o bell drwy fideo gynadleda
ddydd Iau, 13 Mai 2021**

Presennol: Y Cynghorydd Keith Evans (Cadeirydd), Y Cynghorwyr Ivor Williams, Peter Davies MBE, Bryan Davies, Ceredig Davies, Gareth Davies, Endaf Edwards, Ifan Davies, Elizabeth Evans, John Adams-Lewis, Dai Mason, Dan Potter, Rowland Rees-Evans, Lynford Thomas, Lyndon Lloyd MBE, Wyn Thomas.

Hefyd yn bresennol: Y Cynghorwyr Rhodri Evans, Catherine Hughes, Gareth Lloyd a Ray Quant MBE.

Swyddogion a oedd yn bresennol: Caroline Lewis, (Cyfarwyddwr Corfforaethol); Geraint Edwards, (Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Pobl a Threfniadaeth); Russell Hughes-Pickering, (Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Economi ac Adfywio); Arwyn Davies, (Rheolwr Corfforaethol, Twf a Menter); Andrew Harries, (Prif Swyddog Ystadau); Dwynwen Jones, (Swyddog Trosolwg a Chraffu); Nia Jones, (Rheolwr Corfforaethol, Gwasanaethau Democrataidd); Kay Davies, (Swyddog Gwasanaethau Democrataidd).

(10.00am-11.30am)

1. YMDDIHEURIADAU:

Ni dderbyniwyd ymddiheuriadau.

2. Datgan Buddiant Personol/Buddiant sy'n Rhagfarnu

Ni ddatganwyd buddiant personol/buddiant sy'n rhagfarnu.

3. Polisi Gofalwyr

Roedd y polisi wedi bod yn destun ymgynghoriad gyda'r Undebau Llafur perthnasol; roedd eu diwygiadau wedi'u hymgorffori lle'n briodol a chytunwyd arnynt wedi hynny. Pwrpas y polisi Gofalwyr newydd yw cyflwyno gweithdrefnau'r Cyngor ar gyfer cydnabod a chefnogi gweithwyr sy'n ymgymryd â chyfrifoldebau gofalu sylweddol ochr yn ochr â'u cyflogaeth am dâl.

Mae'r Polisi yn cyflwyno'r gefnogaeth sydd eisoes ar gael i ofalwyr sy'n gyflogeion i Gyngor Sir Ceredigion, fel opsiynau gweithio hyblyg, amser o'r gwaith ar gyfer pobl ddibynnol (di-dâl), absenoldeb rhiant (di-dâl), cefnogaeth gan yr Uned Gofalwyr a'r gwasanaethau a ddarperir gan ein rhaglen cymorth i weithwyr, Care First.

Mae'r polisi hefyd yn cyflwyno mwy o gefnogaeth ychwanegol ar gyfer gofalwyr sy'n gweithio gyda'r nod o gadw eu gwasanaeth yn y tymor hir:

- pasbort Gofalwyr - dogfen sy'n cydnabod cyfrifoldebau gofalu y gellir eu trosglwyddo os yw'r gweithiwr yn newid rôl; ac
- Absenoldeb Gofalwyr - hawl i'r cyflogeion hynny sy'n meddu ar Basbort Gofalwyr i gael hyd at 5 niwrnod o Absenoldeb Gofalwyr â thâl mewn unrhyw gyfnod treigl o 12 mis er mwyn ymgymryd â'u cyfrifoldebau gofalu.
- Creu Rhwydwaith Gofalwyr ar gyfer gweithwyr y Cyngor

Diolchwyd i Mr Geraint Edwards, Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Pobl a Threfniadaeth, am ei gyflwyniad ar yr adroddiad. Roedd yr Aelodau'n croesawu'r polisi a'r cyfle i drafod. Codwyd y pwyntiau a ganlyn:

- i. Byddai'n ddefnyddiol cynnwys rhif ffôn cyswllt yn y ddogfen bolisi gan nad oes gan bob defnyddiwr fynediad i wasanaethau ar-lein.

- ii. Cynigiwyd y dylai'r polisi nodi bod gan bob gofalwr hawl i asesiad o anghenion gan weithiwr cymdeithasol.
- iii. Byddai hefyd yn ddefnyddiol cynnwys gwybodaeth mewn perthynas â ffynonellau cymorth ariannol sydd ar gael i ofalwyr a'r person y gofelir amdano.
- iv. Mae gweithio hyblyg o gartref hefyd yn fuddiol, a gallai fod o gymorth i ofalwyr. Mae'r rhan fwyaf o'r staff wedi gweithio gartref er dechrau pandemig COVID-19 a gwelwyd bod hyn wedi bod yn effeithiol.

Cytunodd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol argymhell bod y Cabinet yn cymeradwyo'r Polisi Gofalwyr yn amodol ar ystyried y canlynol:

- cynnwys rhif ffôn cyswllt ar gyfer Uned Gofalwyr Cyngor Sir Ceredigion ym mhwynt 11.2 a chyswllt allanol yn Adran 6 y polisi gan nad oes gan rai unigolion fynediad i'r rhyngwyd, o bosib;
- rhoi paragraff yn y polisi yn cyfeirio at weithio gartref yn ystod y pandemig a sut y gallai hyn fod yn opsiwn posib i unigolion ar gyfer gweithio hyblyg yn y dyfodol; a
- cyfeirio at y ffaith ei bod yn ddyletswydd statudol cynnig Asesiad Gofalwr i Ofalwyr.

4. Ffermydd Sirol - Rheoliadau Amgylcheddol

Cyflwynodd Arwyn Davies, Rheolwr Corfforaethol, Twf a Menter, adroddiad er mwyn amlinellu'r materion sy'n codi o'r Rheoliadau Llygredd Amaethyddol newydd ac i rannu'r opsiynau cynnar a'r camau angenrheidiol er mwyn mynd i'r afael â'r heriau. Mae'r adroddiad yn rhoi cefndir y polisi yng Nghymru ar ddaliadau Ffermydd Sirol y Cyngor ac Ystad Ffermydd Cyngor Sir Ceredigion ynghyd â chrynodeb o'r ffermydd sy'n rhan o ystad y cyngor.

Mae Cyngor Sir Ceredigion wedi comisiynu dadansoddiad o statws cydymffurfio'r 12 fferm yn erbyn Rheoliadau Silwair, Slyri ac Olew Tanwydd Amaethyddol 2010 a'r Rheoliadau Atal Llygredd Amaethyddol yn y dyfodol.

Cafwyd cyngor gan Lywodraeth Cymru cyn hyn bod y safonau arfaethedig ar Atal Llygredd Amaethyddol i fod dod i rym erbyn Ionawr 2020. Mae'r rheoliadau Silwair, Slyri ac Olew Tanwydd Amaethyddol yn ei gwneud yn ofynnol bod y capasiti storio slyri yn 4 mis. Ymwelwyd â phob fferm i gynnal asesiadau bras yn erbyn y safonau Silwair, Slyri ac Olew Tanwydd Amaethyddol. Byddai'n ofynnol cynnal mwy o asesiadau manwl mewn rhai achosion, er enghraifft er mwyn cyflawni cyfrifiadau manwl ar gapasiti storio slyri/dŵr brwnt.

Yn dilyn yr ymweliadau, dynodwyd problemau a oedd yn bodoli neu broblemau posib mewn naw fferm o'r deuddeg. Byddai angen gwneud gwaith adeileddol sylweddol i adfer rhai o'r ffermydd, a byddai angen newid systemau rheoli eraill (e.e. o systemau ciwbicl/slyri i systemau sy'n seiliedig ar wellt/buarth gwellt) neu waith adeileddol llai (e.e. er mwyn osgoi halogiad dŵr glân).

Ar 27 Ionawr 2021, cyhoeddodd Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig bod mesurau rheoleiddiol yn cael eu cyflwyno i fynd i'r afael â llygredd amaethyddol

yng Nghymru, sef Rheoliadau Adnoddau Dŵr (Rheoli Llygredd Amaethyddol) (Cymru) 2021 a byddant yn weithredol o 1 Ebrill 2021 mewn perthynas â set gychwynnol o fesurau. Bydd y gweddill yn cael eu cyflwyno'n raddol dros gyfnod o dair blynedd. Mae'r Rheoliadau'n canolbwyntio ar y ffermydd hynny lle ceir y risg amgylcheddol mwyaf yn sgil rheolaeth wael ar wasgaru tail. Maent yn seiliedig ar argymhellion ar arferion da cyfredol felly bydd rhai ffermwyr yn gweld yr effaith lleiaf posib, yn enwedig y rhai hynny sydd eisoes yn gweithredu arferion da a'r rhai nad ydynt yn cynhyrchu slyri, fel ffermwyr defaid, ond bydd angen amser a chymorth ar eraill er mwyn cydymffurfio.

Mae'r rheoliadau'n cynnwys y gofynion a ganlyn:

- Cynllunio rheoli maethynnau;
- Taenu gwartaith cynaliadwy sy'n gysylltiedig â gofynion y cnwd;
- Gwarchod dŵr rhag llygredd sy'n gysylltiedig â phryd, ble a sut mae gwartaith yn cael ei daenu; a
- Safonau storio silwair a thail

Mae'r rheoliadau'n destun her gyfreithiol o du'r diwydiant ac mae'n bosibl y bydd llywodraeth newydd yn eu hadolygu, ond mae'n debygol y bydd rhyw ffurf ar reolaeth dynnach ar lygredd yn cael ei gweithredu yn y dyfodol p'un ai a fydd y rheoliadau hyn yn cael eu gweithredu'n llawn neu beidio.

Ni fydd rhai ffermydd yn cydymffurfio â'r rheoliadau newydd arfaethedig, a bydd gofyn buddsoddi i alluogi'r ffermydd hynny i fodloni gofynion y rheoliadau. Nid yw graddau'r buddsoddiad wedi'i bennu hyd yma a bydd yn ddibynnol ar nifer o ffactorau (e.e. defnydd tir ar y ffermydd, natur y tenantiaethau).

Mae'n debygol y bydd gofyn cael buddsoddiad cyfalaf o ran capasiti storio slyri ond mae ymchwiliadau'n cael eu gwneud hefyd i opsiynau eraill sy'n cynnwys:

- Dichonolrwydd i Dreuliad Anaerobig / atebion o ran Amaethyddiaeth yr Amgylchedd a Reolir – cynhyrchu gwres/trydan i'w defnyddio wrth gynhyrchu llyisiau – statws posib fferm arddangos.
- 'Cronfa Her Ymchwil ac Arloesi yn y DU' neu Adfywio Cymunedol posib neu geisiadau Cronfa Adfywio i liniaru ehangach (e.e. prosiect Amaethyddol Bathodyn Glas), edrych ar atebion technegol - cynnig Ffermydd Sirol yn rhan o wely prawf ar gyfer yr her flaengar.

Bydd gofyn i'r dulliau buddsoddi amgen posib hyn gael eu datblygu ochr yn ochr â thimau polisi Llywodraeth Cymru i sicrhau y gellir eu hystyried yn atebion hyfyw gwirioneddol. Bydd y dulliau yn gosod Cyngor Sir Ceredigion ar y blaen o ran chwilio am atebion defnyddiol bywyd go iawn.

Bydd symud ymlaen yn cynnwys y canlynol:

- Cyfathrebu gyda phob fferm (yn enwedig y 9 fferm y gellid effeithio arnynt)
- Bydd angen arian refeniw (rhyw £30k) i ddatblygu cynllun gweithredu manwl ar gyfer pob fferm.
- Bwydo'r canlyniadau i'r trafodaethau ar raglen Gyfalaf Cyngor Sir Ceredigion ac asesu ymhellach yr opsiynau ar gyfer pob fferm ac ar gyfer yr Ystad yn gyffredinol.

Nodwyd y pwyntiau a ganlyn yn ystod y drafodaeth:

- i. Mae gan bob Fferm Sirol gytundeb tenantiaeth unigol, rhai yn dyddio'n ôl nifer o flynyddoedd. Pan fyddant yn cael eu hadnewyddu, mae ffermydd yn awr yn cael eu rhentu ar gytundeb Tenantiaeth Busnes Fferm.
- ii. Cyfrifoldeb y Cyngor yn bennaf, fel landlord, yw'r rhwymedigaethau sy'n ymwneud â gwastraff slyri.
- iii. Cynigiwyd y gall ffermydd fanteisio ar y cynllun am ddim (ymgyngoriadau awr o hyd) sydd ar gael gan asiantaethau preifat i ffermwyr gan felly ddileu'r angen i'r Cyngor dalu'r swm o £30k a nodwyd ar gyfer yr asesiadau. Fodd bynnag, er y byddai pob fferm yn cael ei hannog i fanteisio ar y cyfle am asesiadau am ddim nodwyd y byddai'n ofynnol i'r Cyngor gynnal ei asesiadau annibynnol ei hun o hyd.
- iv. Nodwyd bod Prifysgol Aberystwyth drwy Aber Innovation yn paratoi i gyflwyno cais am arian i Gronfa Her Llywodraeth Cymru i'w galluogi i ymchwilio i syniadau a mentrau arloesol er mwyn mynd i'r afael â'r her benodol hon, a byddai'r ffermydd sirol yn cael eu hystyried yn rhan o'r adnodd treialu yn y gwaith hwn.
- v. Roedd nifer o'r Aelodau yn gytûn bod diogelu dyfodol ffermydd sy'n eiddo i'r Cyngor yn bwysig er mwyn helpu pobl ifanc sydd am fynd i'r diwydiant.

Cytunodd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol ddiwygio'r Grŵp Gorchwyl a Gorffen cyn gynted â phosib, o dan gadeiryddiaeth y Cynghorydd Peter Davies, MBE. Rhoddir ystyriaeth i bob peth sy'n ymwneud ag atebolrwydd ariannol i'r Cyngor, cynghori ffermwyr tenant i chwilio am asesiadau am ddim gan asiantaethau, ymwybyddiaeth o gyfyngiadau amser a phwysigrwydd y Gymraeg a diwylliant mewn ardaloedd gwledig

5. Unrhyw fater busnes arall

Gan mai hwn fyddai cyfarfod olaf y Cynghorydd Keith Evans fel Cadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol, nododd ei fod am ddiolch i Dwynwen Jones, Swyddog Craffu am ei chefnogaeth yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf. Diolchodd hefyd i'r tîm Gwasanaethau Democrataidd, cyfieithwyr, swyddogion, Is-gadeirydd, y Cynghorydd Ivor Williams ac i bob aelod o'r Pwyllgor a'r Cabinet.

Cadarnhawyd yn y Cyfarfod o'r Pwyllgor a gynhaliwyd ar

Cadeirydd:

Dyddiad: